

Skärtorsdagen

Psalmer: När du denna torsdagsmorgon (eller 387), 70, 230
Text: förkortad liturgi, predikan över Luk 22:14-20

Nåd vare med er och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen

Herre Jesus, hjälp oss ta till oss din nattvardspredikan, så full av löften vars sanning du bekräftade på uppståndelsens dag. Amen.

Vi har under fastan växelläst Kristi lidandes historia. I afton ska vi uppmärksamma något som inte finns med i sammanställningen av Kristi lidandes historia. Det är allt Jesus undervisade lärjungarna medan de var kvar i nattvardssalen och på vägen ut till Getsemane. Skulle vi ta med det skulle läsningen bli mycket längre för Jesu tal omfattar fyra hela kapitel. Men vi skulle få ett annat intryck. Mitt i bedrövelsen tröstade Jesus sina lärjungar om och om igen. Jesus var förvissad om sin seger över alla Guds fiender och döden själv. Han lovar att lärjungarna, och alla dem som genom deras ord skulle komma till tro, ska ha gemenskap med honom, få del av hans seger över döden och få evigt liv.

Vi ska också uppmärksamma några detaljer i Lukas återgivning som kompletterar Markus och Matteus. Lukas är noga med att skriva att han bara skildrar början av måltiden som följde på påskalammet och sedan vad som hände efter måltiden. Allt som hände under måltiden måste vi alltså hämta från andra ställen och placera in däremellan.

Stället i Lukas börjar med orden: *När stunden var inne, lade han sig till bords, och apostlarna tillsammans med honom.* När det skedde hade Jesus och lärjungarna redan ätit påskalammet. Påskalammet skulle ätas stående i all hast. Så var det stadgat i Mose lag. Men efter påskalammsmåltiden följde en annan måltid, en symbolisk måltid, med bittra örter, såser, bröd och vin. Då låg man till bords. När nu Jesus och lärjungarna lagt sig till bords förklarade han att han längtat efter att äta denna, den sista påskalammsmåltiden tillsammans med lärjungarna innan hans stora lidande. Sedan förklarade Jesus påskalammsmåltiden för alltid avslutad här på jorden: *Ty jag säger er att jag inte kommer att äta det förrän det får sin fullbordan i Guds rike.* Hela den gammaltestamentliga stadgan om påskalammsmåltiden fick alltså sitt slut i Kristus.

Därefter följde som sagt en symbolisk måltid med bittra örter, såser och bröd och vin. Mycket hände under den måltiden. Lärjungarna började tvista om vem

som var störst och Jesus undervisade dem om ett ödmjukt tjänande. Han illustrerade sin undervisning genom att tvätta lärjungarnas fötter. Sedan tillämpade han undervisningen på dem: *Amen, amen säger jag er: Tjänaren är inte förmer än sin herre, och budbäraren är inte förmer än den som har sänt honom. När ni vet detta, saliga är ni om ni också gör det.*

Medan de åt avslöjade Jesus också att han skulle bli förrådd. En av de tolv som åt tillsammans med honom skulle förråda honom. När lärjungarna hörde det blev de mycket bedrövade och började fråga vem det kunde vara. Sedan Jesus doppat brödstycket och gett det åt Judas lämnade han den övre salen. Jämför vi evangelierna blir det svårt att svara på om Judas lämnade före eller efter nattvardens instiftelse. Den frågan behöver inte heller besvaras.

Det var först efter att de avslutat den symboliska måltiden som Jesus instiftade nattvarden. Det betonar Lukas när han skriver: *På samma sätt tog han bågaren efter måltiden och sade: "Denna bågare är det nya förbundet i mitt blod, som utgjuts för er.*

När vi läser Kristi lidandes historia är nattvardens instiftelse en kort ljusglimt i en mörk historia om förräderi, bedrövelse, ångest, lidande, smärta och död. Proportionerna blir annorlunda om vi även skulle ta med allt som sades och gjordes denna sista kväll och natt, det som aposteln Johannes återger.

I 14:e kapitlet återger aposteln allt som Jesus sa till lärjungarna medan de var kvar i salen i den övre våningen före de gick ut till Olivberget. Talet i Johannes 14 kan kallas Jesu nattvardspredikan som han höll efter måltiden i samband med nattvardens instiftelse. Det är en lång predikan och full av tröst. Jag ska citera några verser ur detta tal.

Han började talet så här:

Låt inte era hjärtan oroas. Tro på Gud och tro på mig. I min Faders hus finns många rum. Om det inte vore så, skulle jag då ha sagt er att jag går bort för att bereda plats åt er? Och om jag än går och bereder plats åt er, skall jag komma tillbaka och ta er till mig, för att ni skall vara där jag är. Och vart jag går, det vet ni. Den vägen känner ni."

Thomas sade: "Herre, vi vet inte vart du går. Hur kan vi då känna vägen?"

Jesus sade till honom: "Jag är vägen och sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Johannes 14:1-6).

I mitten av talet utlovar Jesus den helige Ande och undervisar om den innerliga föreningen mellan sig själv och sina troende. Han sa till lärjungarna:

Om ni älskar mig, håller ni fast vid mina bud. Och jag skall be Fadern, och han skall ge er en annan Hjälpare, som alltid skall vara hos er, sanningens Ande, som världen inte kan ta emot. Ty världen ser honom inte och känner honom inte.

Ni känner honom, eftersom han förblir hos er och skall vara i er. Jag skall inte lämna er faderlösa, jag skall komma till er. Ännu en kort tid, och världen ser mig inte längre, men ni skall se mig, ty jag lever, och ni kommer att leva. Den dagen skall ni förstå att jag är i min Fader, och att ni är i mig och jag i er. (Johannes 14:15-20)

Sedan avslutade han sin predikan med att beskriva ytterligare en frukt av sin död som han ger åt lärjungarna. Strax efter att Jesus sagt detta lämnade de nattvardssalen:

Frid lämnar jag efter mig åt er. Min frid ger jag er. Inte ger jag er en sådan frid som världen ger. Låt inte era hjärtan oroas och var inte modlösa. Ni har hört att jag har sagt er: Jag går bort, och jag kommer till er igen. Om ni älskade mig, skulle ni glädjas över att jag går till Fadern, ty Fadern är större än jag. Och nu har jag sagt det till er innan det sker, för att ni skall tro, när det har skett. Det är inte mycket mer jag kommer att säga er, ty denna världens furste kommer. Mot mig förmår han ingenting. Men för att världen skall förstå att jag älskar Fadern och gör som Fadern har befallt mig, så stå upp och låt oss gå härifrån (Johannes 14:27-31).

Jesu predikan i samband med nattvardens instiftelse är det renaste evangelium. Det han säger till lärjungarna gäller alla nattvardsgäster i alla tider. Jesus gick bort för att bereda oss rum i Faderns hus. Ja, han försäkrar oss om att det finns en plats för oss i himlen. Han lovar oss den helige Ande, Hjälparen. Han försäkrar oss om en innerlig gemenskap med sig själv och Fadern. Han ger oss sin frid och del i sin seger över döden. Allt detta är de välsignade frukterna av den död och uppståndelse Jesus gick att möta för deras och för vår skull. Dessa välsignelser tillhör det nya förbundet som han upprättar med oss i nattvardens sakrament.

Samma välsignelser som Jesus försäkrade lärjungarna om i sin nattvardspredikan gav han dem i sakramentet. Nattvarden är ett gudomligt löftesord som är förenat med bröd och vin. Jesus ger i detta sakrament oss sin kropp och sitt blod under bröd och vin till syndernas förlåtelse. Orden ”gör detta till minne av mig” innebär att nattvarden skulle upprepas i kyrkan till minne av Jesus. Jesus instiftade nattvarden även för oss. I denna måltid förnyar Herren sitt förbund med oss, förenar sig med oss och ger oss del i sin seger.

Räckte det inte med att bara säga till lärjungarna att de hade ett rum i himlen, ägde syndernas förlåtelse och skulle vara förenade med honom och äga frid. Nej, både lärjungarna och vi är tröga till att tro. Därför instiftade Jesus nattvarden för att också genom ett synligt ord skänka oss de välsignade frukterna av sitt lidande och sin död. Gud har beslutat att på olika sätt och genom olika nådens medel ge

oss samma sak, nåd och förlåtelse. Det gjorde han för att vi helt visst ska tro att vi äger det han lovar och försäkrar oss om.

Efter att Jesus och lärjungarna lämnat salen fortsatte han undervisa och trösta dem. Aposteln Johannes återger vad Jesus undervisade och sa på vägen ut till Oljeberget i kap 15, 16 och 17.

I kap 15 och 16 finns ett långt tal som Jesus avslutar med dessa ord:

Amen, amen säger jag er: Ni kommer att gråta och jämra er, men världen skall glädja sig. Ni kommer att sörja, men er sorg skall vändas i glädje. När en kvinna föder barn har hon svåra smärtor, ty hennes stund har kommit. Men när hon har fött barnet, kommer hon inte längre ihåg sin smärta i glädjen över att en människa blivit född till världen. Nu är ni också bedrövade, men jag skall se er igen, och då skall era hjärtan glädja sig, och ingen skall ta er glädje ifrån er (Johannes 16:20-22).

Därefter frambar Jesus sedan en förbön där han bad för lärjungarna och för alla dem som genom deras ord ska komma till tro. Denna bön har kallats Jesu översteprästliga förbön. Förbönen avslutas med dessa ord.

Fader, jag vill att där jag är, där skall också de som du har gett mig vara med mig, så att de får se min härlighet som du har gett mig, eftersom du har älskat mig innan världens grund var lagd. Rättfärdige Fader, världen har inte lärt känna dig, men jag känner dig, och de vet att du har sänt mig. Jag har gjort ditt namn känt för dem, och jag skall göra det känt, för att den kärlek som du har älskat mig med skall vara i dem och jag i dem.” (Johannes 17:24-26)

Jesu ord till lärjungarna i nattvardssalen och på vägen ut till Oljeberget är också ord och löften som är riktade till oss. Också vi är inneslutna i hans förbön. Nattvarden som han instiftade den natt han blev förrådd var inte heller bara ämnad för lärjungarna utan för att upprepas ofta i hans kyrka. Det går inte att ta miste på det budskap han ger oss. Det är ett kärleksbudskap som försäkrar oss om Guds nåd, gemenskap med Gud och evigt liv. Den enda adekvata responsen på detta budskap är att ta emot det i troende hjärtan och glädja sig över de välsignade frukterna av Kristi död som Gud ger oss för hans skull.

Jesu budskap är tydligt. De flesta uppfattar det inte. Om man skulle fråga vad som är innehållet i Kristi evangelium så skulle de flesta som fortfarande har någon uppfattning om det säga att Kristi evangelium är att vi ska älska varandra. Då har man inte uppfattat budskapet. Det är Mose budskap som uppenbarades på Sinai. Det är vad Gud befäller i budorden. Jesu budskap är att han upprättat ett nytt förbund med sitt blod. Det är ett budskap för dem som misslyckats med att hålla budorden. Det är ett nytt förbund som inte innebär att något krävs av oss utan för Jesu skull lovar nåd, förlåtelse, frid med Gud och en innerlig och

evig gemenskap med honom. Det är de välsignade frukterna av Jesu död som han ger oss i nattvardens sakrament och försäkrar oss om i sitt ord.

Innan vi går att ta emot den nattvard Jesus instiftat för oss så ska vi nu bekänna att vi misslyckats med att hålla buden så som Gud kräver. Vi har inte uppfyllt . Guds lag att vi ska älska Gud över allting och vår nästa som oss själva. Guds vrede över vår synd blev uppenbar i Jesu lidande och död. Men han vann en överväldigande seger. Låt oss ta emot det nya förbund Kristus upprättat med sitt blod i troende hjärtan.

Låt oss bekänna våra synder och ta emot avlösningen innan vi går till nattvardsliturgin: